

Дәрбәнд

ДОСТЛУГ. ГАРДАШЛЫГ. БИРЛИК.

12+

Тәсисчи: ДАҒЫСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫН
МӘТБУАТ ВӘ ИНФОРМАСИЈА АКЕНТЛИЈИ

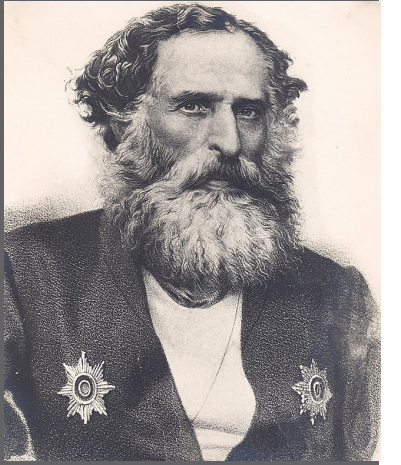
№1 (98454) 1920-чи илдән чыхыр 5 ЈАНВАР 2024-чү ил, чүмә.

Гүжәти 2 рубл.

YENI İLİNİZ MÜBARƏK

БУ НӨМРӘДӘ
Дүнја шөһрәтлi алим

сәһ.2

Рәсул һәмзәтовун 100 ил-
лијинә һәср едилмиш ју-
билеј тәдбири кечирлиб

сәһ.3

Из чистого истока

сәһ.6

Дәрбәнд мәним үрәјимдир

сәһ.7

ДР башчысы грантлары
мүсабигәсинин галибләри
мүәјјән едилди

сәһ.8

Дүнја шөһрәтли алим

Азәрбајҗан халгы өзүнүн дүнјанын елм аләминдә ад чыхармыш даһи алимләри илә һәмишә фәхр етмишдир вә јенә дә фәхр едә биләр. Онлардан бири дә Мирзә Мәһәмәдәли Казым бәјдир. Бу бөјүк алимнин сијаси, фәлсәфи вә һугуги мәсәләләрә даир әсәрләри Шәрг вә Гәрб елм аләминин гызыл фондуна дахил олмушдур.

Руслар профессор Мирзә Казым бәји өзләринин габагчылы ичтимаи фикринин көркәмли нүмајәндәси һесап едирләр. Русијанын, Бөјүк Британијанын, Франсанын, Алманијанын, Нолландијанын вә АБШ-ын елми чәмијјәтләринин адлысанлы үзвү олмуш Мирзә Казым бәј елм аләминдә тарих, фәлсәфә, сијасәт, һугуг, Јахын вә Орта Шәрг халгларынын әдәбијјәтәһәтәдиг едән, исламын вә мүсәлман һугуг елминин бөјүк биличиси кими танынмышдыр.

Вәтәндән узагларда јашамасына вә јазыб јаратмасына бахмајараг һәмишә доғма Азәрбајҗана бағлы олмуш, ону өмрүнүн ахырынадәк үрәкдән севмишдир.

Мирзә Казым бәјин атасы һачы Мәһәмәд Гасым Казым бәј мәшһур губалы Фәтәли ханын һакимијјәти дөврүндә онун малијјә ишләри үзрә назир олмуш, 1807-20-чи илләрдә Дәрбәндиңи шејхүлисламы кими фәалијјәт көстәрмишдир. Мәһәмәд пејғәмбәрин ады илә бағлы олан мүгәддәс јерләрә зијарәт заманы Рәштин губернатору Мирбағыр ханын гызы илә евләнмишди. Мирзә Казым бәј 1802-чи ил ијунун 22-дә Рәшт шәһәриндә доғулмушдур. О, 9 јашында икән анасы илә бирликдә Рәштдән Дәрбәндә атасынын јанына кетмишди. Һәлә ушағлыгдан елми биликләрә дәрин мараг көстәрән Казым бәј атасынын көмәји илә мүсәлман мәзһәбинин там курсуну битирмиш, Азәрбајҗан, татар, фарс дилләрини мүкәммәл өјрәнмишди. О, ејни заманда әрәб, рус вә түрк дилләринә дә дәриндән јијәләнмишди. Казым бәј 17 јашында икән өзүнүн әрәб дилиндә илк әсәрини јазмышды. Әсәр "Әрәб дилинин грамматикасы тәчрүбәси" адланырды. Атасы оғлу Мәһәмәдәлинин дәрин зәка саһиб олдуғуну билдијиндән ону өзүнүн кәләчәји һесап едир вә буна чох севинди. Хошбәхт ата оғлунун мүкәммәл ислами биликләрә јијәләнмәси үчүн ону Ирана вә Әрәбистана көндәрмәк арзусунда иди. Лакин бу арзусу һәјата кечмәди. Ону көзү көтүрмәјәнләрин бөһтанла долу хәбәрчилији нәтичәсиндә чар һөкүмәти һачы Мәһәмәд Гасымы куја Русијаја Иранын хејринә хәјанәт етмәси сәбәбиндән шејхүлисламыгдан кәнарлашдырды вә мәһкәмәнин һөкүм илә һәштәрхана сүркүн олунду. Шејхүлислама гаршы әдаләтсизлијин бир сәбәби арвадынын фарс гызы олмасы иди.

Казым бәј Дәрбәндә јашадығы илләрдә атасынын танышларындан олан Шотландија христиан миссионерләри илә таныш олмушду. О, шотландијалылар илә сөһбәтләриндә христиан миссионерләрини исламын үстүнлүкләриндән фәјдаланмаға, дүз јола гајытмаға инандырмаға чалышырды. Казым бәј христианлығын маһијјәтини анламаға чалышдығындан јәһуди вә инкилис дилләрини өјрәнмәјә башламышды.

Мирзә Казым атасына баш чәкмәкдән өтрү 1821-чи илдә һәштәрхана кетмишди. Онун бир мәрәми да

орадан Шәрг өлкәләринә кетмәк вә тәһсилни баша чатдырмаг иди. Мирзә Казым һәштәрханда јенә дә Шотландија миссионерләри илә растлашды. О, шотландијалылар Шәрг дилләрини өјрәнмәјә, онлардан исә Европа дилләрини өјрәнмәјә башлады. Шотландијалылар өзләринин миссионерлик әмәлләринә садиг галараг тәчрүбәсиз вә фанатик мүсәлман кәнчи јолундан дөндәрмәјә чалышырдылар. Нәһәјәт ки, истәкләринә наил ола билдиләр. Фанатик мүсәлман Мирзә Казым исламдан узаглашды вә христианлығын бир голу олан пресвитерианлығы (Инкилтәрә вә Америкада протестант мәзһәбинин тәрәфдарларынын динини) гәбул етди. О вахтдан сонра Мирзә Александр Казым бәј ады илә фәалијјәтә башлады. Валидејнләри вә дикәр мүсәлманлар кафир сајдылары Мирзә Казымдан үз дөндәрдиләр. Казым бәј һәштәрханда галдығы дөрд ил әрзиндә инкилис, франсыз, алман вә гисмән јәһуди дилләрини өјрәнди. Сонралар алты харичи дилдә јаза, охуја вә даныша билирди. Казым бәји 1824-чү илдә Европа елмләрини мүкәммәл өјрәнмәси үчүн Инкилтәрәјә дөвәт етдиләр. Лакин чар һөкүмәти инкилисләрин Казым бәјдән өз хејрләринә истифадә едәчәкләриндән горхараг ону инкилисләрдән тәчрид етмәк гәрарына кәлди. Гафгазда баш командан А.П.Јермоловун рапортуна әсасән о, Сибирын Омск шәһәринин кадет корпусуна көндәрилди вә татар дили мүәллими вәзифәсинә тәјин олунду. Бу, әсиндә сүркүнә көндәрилмәк иди. 1826-чы илин әввәлиндә Омска кедәркән јолда ағыр хәстәләнән Казым бәј Казанда дајанмаг гәрарына кәлди.

Казан Университетинин ректору, профессор К.Ф.Фуксун тәклифи илә онун евиндә гонаг олду. Казым бәјин истедадындан һејрәтә кәлән профессор ону шәһәрин чох көркәмли адамлары илә таныш етди вә о, 1826-чы илин октябр ајында Казан алимләринин хаһиши илә әрәб-фарс дилләри үзрә лектор (баш мүәллим) тәјин олунду. Казым бәј 26 јашында икән Лондон Крал Асија чәмијјәтинин һәгиги үзвү сечилди. Ики ил кечдикдән сонра фарс дилиндә әрәб филолокијасына даир әсәринә көрә Шәрг дилчилији макистри дәрәчәси алды. Сәнәдләрдән мәлум олур ки, Казым бәј университетә лектор тәјин олунанда рус дилини һеч билмирди. Она көрә дә рус дилини әсаслы шәкилдә өјрәнмәк вәзифәсини гаршыја гојан Казым бәј чох кечмәдән өз мүһазирәләрини рус дилиндә охумаға башламышды. О, ејни заманда Сәдинин "Күлүстан" әсәрини рус дилинә тәрчүмә етмәјә башламыш вә 1829-чу илин сонунда баша чатдырмышды. Казым бәј Казан Университетиндә фәалијјәти дөврүндә елми-тәдгигат ишләри илә дә чидди мәшгул олурду. "Әрәб әдәбијјәти һаггында мүлаһизәләр" адлы әсәрини тамамладыгдан сонра Крым ханларынын тарихинә һәср етдији әсәри дә јазыб гуртармышды. Бу әсәр "Әсәб ас-Сәјјар, јәһуд једди

сәјјар" адланырды.

Казым бәј Русијанын елм аләминдә дәрин биликли алим кими танынырды. Она көрә дә Казым бәј Русија Елмләр Академијасынын мүхбир үзвү сечилмишди.

Казым бәј бөјүк рус јазычысы Л.Н.Толстојла да јахындан таныш иди. Л.Н.Толстој Казан Университетинә дахил олмаға һазырлашан вахтлар Казым бәј она түрк вә әрәб дилләрини өјрәнмәјә көмәк етмиш вә нәтичә уғурлу алынмышды.

Профессор Казым бәј Казанда јашадығы ијирми илдән артыг мүддәтдә сон дәрәчә сәмәрәли елми вә педагожи фәалијјәт көстәрмишди. Онун Азәрбајҗан дилинин өјрәнилмәси саһәсиндә тәдгигатлары хүсуси гејд олунмалыдыр. Азәрбајҗан дилинин елми грамматикасынын әсас принципләрини Казым бәј ишләјиб һазырламышдыр. "Азәрбајҗан дили" термининин елми әсасларыны илк дәфә о, вермишдир.

Брокһауз вә Ефронун Енскилопедик лүғәтиндә Казым бәј һаггында бу сөзләр јазылмышдыр: "Шәргшүнаслыг саһәсиндә дәрин ерудисијасы, Европа дилләрини јахшы билмәси Казым бәји һәм Гәрби Европанын, һәм дә Русијанын биринчи јердә дајанан шәргшүнаслары сырасына чыхармышдыр".

1849-чу илдә Санкт-Петербург Университетинин рәсми дөвәти илә Петербурга кедән Казым бәј орада фарс дили илә бәрәбәр әрәб дилини дә тәдрис етмишди. 1850-чи илин феврал ајында Русија чоғрафија чәмијјәтинин һәгиги үзвү сечилмиш, бир мүддәтдән сонра Ширван вә Дәрбәндиңи гәдим тарихинә даир "Дәрбәндиңи" адлы чох мүһүм әсәрини нәшрә һазырамышды. Тәгрибән 12 ил әрзиндә әрсәјә кәтирдиди бу әсәриндә Казым бәј тәкчә она мәлум әлјазмалардан дејил, һәм дә Гәрби Европа алимләринин әсәрләриндән дә фәјдаланмышды. Русијада вә Гәрби Европа өлкәләриндә кениш резонанс доғурмуш бу әсәрә көрә о, Петербург Елмләр Академијасынын чох престижли сајылан Демидов мукафатына лајиг көрүлмүшдү. Сонралар бу әсәрә көрә Казым бәј Британија кралчасынын гызыл медалы верилмишди.

Казым бәј Петербург Университетиндә чалышмагла кифәјәтләнмәјиб Гәрби Академијанын забит һејәти үчүн түрк дилиндән мүһазирәләр охујурду.

О, Император Гәрби Академијасында кечилән түрк дили курсу үчүн дәрс вәсаити дә һазырламыш вә бу әсәринә көрә она нөвбәти дәфә Демидов мукафаты верилмишди.

1854-чү илин октябрында Петербург Университетинин Шәрг дилләри шөбәси факултәјә чевриләндән сонра Казым бәј оранын илк деканы сечилмишди. Онун тәклифи илә бу факултәдә гәдим әрәб, јени әрәб, фарс, османлы түркчәси, Азәрбајҗан-түрк, чағатај, монгол, калмык, манчур, Чин, гәдим јәһуди, јени јәһуди, күрчү дили вә ләһчәләринин тәдриси башламышды. Гәрби Европанын һеч бир өлкәсиндә белә бир иш көрүлмәмишди. Казым бәј Шәрг дилләри факултәсиндә әләвә олараг харичи әлағәләр, сијаси-игтисад, мүлки һугуг вә чинајәт һугугу мәсәләләринин, латын дилинин вә педагогиканын тәдрисинин апарылмасына наил олмушду.

Петербургда Казым бәј елми фәалијјәтини даһа да кенишләндирмишди. О, һәм үрколокијаја, һәм дә Шәргин тарихинә вә онун дилләринә даир әсәрләр дәрч етдирмишди. Онлардан бири дә 1854-чү илдә ишыг үзү көрмүш "Түрк дили курсу үчүн дәрс вәсаити" иди. Әсәрдә түрк дилинин гыса грамматик очерки, Османлы империясында мүхтәлиф хәтләрлә јазылмыш мәтнләр, 6700-дән артыг рус сөзләринин тәрчүмәси олан түрк лүғәти верилмишди. Онун һәмин ил дәрч етдирдији "Шәрг дилләриндәки сөзләрә охшар рус сөзләринин изаһы" адлы мәгалә рус лүғәтиндә оријентализмләрин өјрәнилмәси методикасына һәср олунмушду.

Казым бәјин сијаси көрүшләри онун "Мүридизм вә Шамил", "Баб вә бабиләр" әсәрләриндә әсаслы шәкилдә шәрһ едилмишдир.

Казым бәјин Петербургда әсир сахланан Шамил илә далбадал ики дәфә көрүшү онун Гафгаз дағлылары һәрәкәти һаггында тәсәввүрүнү хејли зәнкинләшдирмишди. Шамил Казым бәјә бир чох марағлы әһвалатлар данышмышды.

Мирзә Казым бәј Шәрг һаггында дүнја елминин инкишафына бөјүк төһфәләр вермәкдә апарычы рол ојнајан чох истедадлы алим олмушдур. Онун бу саһәдә јаратдығы елми мәктәбин ән јахшы әнәнәләри бизим әсримиздә дә давам етирдилер. Казым бәј дүнја сәвијјәли оријенталист алим, Русијада шәргшүнаслығын әсасыны гојан чох истедадлы елм даһиси олмушдур.

Кечәсини күндүзүнә гатыб шәргшүнаслыг саһәсиндә әһәтәли тәдгигатлар апармагла елми јениликләрә имза атан Казым бәјин сәһһәти гәфләтән писләшдијиндән онун харичи өлкәләрдә мүәличәјә кетмәсини мәсләһәт көрмүшдүләр. О, бир нечә ај Алманијада, Парис вә Лондонда мүәличә алан вахтларда да елми тәдгигатларыны давам етдирмишди. 1859-чу илдә Петербурга гајыдан бөјүк истедад саһиб факултәдә елми гуручулуг планларыны давам етдирмәк үчүн вар гүввәси илә фәалијјәт көстәрмишди. 1869-чу ил нојабрын 27-дә дүнјасыны дәјишән унутулмаз елм фәдаиси Санкт-Петербургуң Павловск мазарлығында торпаға тапшырылмышдыр.

Рәсул Һәмзәтовун 100 иллижинә һәср едилмиш јубилеј тәдбири кечирилиб

«Рәсулу охујуруг» кампанијасынын јекунларына јекун вурулмасы Дағыстан Республикасы Һөкүмәтинин сәдри Абдулмүслим Абдулмүслимовун саламлама нитги илә башлајыб. Назирләр Кабинетинин рәһбәри гејд едиб ки, дүнјанын мүхтәлиф јерләриндән мүсабигә ишләри кәндәрилиб, Рәсул Һәмзәтовун шеирләринин охундуғу үмумиликдә 1200-дән чох видеочарх дахил олуб. Тәгдим олунан материалларын чоғрафијасы кифәјәт гәдәр кенишир: Москва, Санкт-Петербург, Сочи, Новосибирск, Кабардин-Балкар Республикасы, Ставропол дијары, Бакы, Башгырдыстан Республикасы, Беларус республикасы, Түркијәнин Анкарасы, Күрчүстан, Газахыстан, Молдова, Словенија вә бир чох башгалары.

Бүкүнкү мәрәсим Русија Президенти Владимир Владимирович Путин елан етдији Рәсул Һәмзәтов или чәрчивәсиндә бу ил кечирилән кениш спектрли тәдбирләрин јекундур. Аксијамызын мәгсәди республикамызын вә бүтүн өлкә сакинләрини шаирин әдәби ирси илә таныш етмәк, вәтәнпәрвәрлик

чылығы Вәтәни, валидејнләри, достлары севмәји өјрәдир. «Әһәмийәтли вә дөјәрли олан одур ки, кәнч нәсил бу шеирләри динләсин, ешитсин вә биз Рәсул Һәмзәтовун јарадычылығы илә өвладларымыза өн кәзәл кејфијәтләри, һиссләри чатдырмағ үчүн уникал имканымыз вар. Абдулмүслим Мухудинович, сиз бу аксијаја

дәләри тәдбирин гонағлары гаршысында чыхыш етмиш, Рәсул Һәмзәтовун шеирләрини охумушлар. Дағыстан торпағы истәдадларла зәнқиндир! Сизи Алан Мусајевин ифасында «Баһар хатирәләримдә» шерини вә Әмрәһ Курабековун ифасында «Мәним торпағым» шерини динләмәјинизи истәрдик.

Рәсул Һәмзәтовун 100 иллик јубилејинә һәср олунмуш бајрам тәдбирләриндә Дағыстан аграрлары да иштирак едилбәр. Республика Баш назиринин муавини Нәриман Абдулмүталибов «Рәсулу охујуруг» кампанијасынын јекунларына јекун вураркән бу барәдә данышыб. О, һәмчинин республиканын бүтүн рекионларыны бирләшдирән аксијанын кечирилмәси тәшәббүсүнә көрә Назирләр Кабинетинин рәһбәринә

Абдулмүслим Мухудинович чох сағ олсун ки, биз фермерләрдә бу тәдбирләрдә иштирак етмишик. Рәсул Һәмзәтовун јарадычылығы илдән- илә, һәр јени охунушда башга чүр, јени бир тәрздә гәбул едилир. Бөјүк классикләри, шаирләри охумағ лазымдыр, чүнки онлар јарадычылығы, сүлһә, толерантлығы чағырыр. Онлары бу дүнјанын кәзәллијини һисс етмәјә сөвг едилрә», - дөјә Абдулмүталибов билдириб. Абдулмүслим Абдулмүслимов «Рәсулу охујуруг» кампанијасынын иштиракчыларына мүкафатлар тәгдим едиб. Дағыстанын Баш назир илин әввәлиндә шәхсән башлатдығы кампанијанын галибләрини елан едиб. Јерләр ашағыдағы кими бөлүшдүрүлб:

14 јашдан ашағы категория:

1-чи јер: Ваһабов Ваһаб Заурович-Бујнакск шәһәри МБОУ 2 нөмрәлитам орта мәктәбин 7 «А» синиф шакирди;

2 –чи јер: Әһмәдова Маликат Әһмәдовна-Маһачгала шәһәр МБОУ «Кимназија7» «2» синиф шакирди; 3-чү јер: Курамагомәдова Ајпәри Омаровна-Истәдадлы Ушағлар үчүн Республика Чохсаһәли Лисеј-Интернат Мәктәбинин 7-чи синиф шакирди, Кимнастика Академијасынын шакирди; 3-чү јер: Замир Ханларбегович Небијев-Ашағыстал Казмалјар орта мәктәбинин 2-чи синиф шакирди Сүләјман-Стал рајону; 14 јашдан 30 јаша гәдәр категория:

1-чи јер: Абдуллабекова Салиһат Магомәдовна-ДДУ-нун 4-чү курс тәләбәси;

2-чи јер: Исмијев Мурад Туралович-Маһачгала шәһәриндәки Истәдадлы Ушағлар үчүн Республика Чохсаһәли Лисеј-Интернат Мәктәбинин 7 «А» синиф шакирди; 35 јашдан јухары категориялар: 1-чи јер: Ларин Руслан Серкејевич-Лак Театрынын актјору;

2-чи јер: Хәлилова Оксана Хәлиловна-Дәрбәнд Горуг-Музејинин елми катиби;

3-чү јер: Арсланбекова Кристина Константиновна-Маһачгала сакини. Тәдбир чәрчивәсиндә «Прибој» радиостансијасынын ефириндә «Рәсул Һәмзәтовун шеирләри» хусуси ләјиһәсинин һәјәтә кечирилмәсинә көрә ајрыча мүкафата «Прибој» Телерадио Ширкәтинин баш директору, «Авропа Плус-Маһачгала» вә «Русија Радиосу Маһачгала»нын тәсисчиси вә баш редактору Хәлил Хәлилов ләјиг көрүлб.

Мүсабигәнин галибләринә пул мүкафатлары, һәдијә дөстләри, Р.Һәмзәтовун китаблары вә Дағыстан Республикасы Һөкүмәти сәдринин Тәшәккүрнамәләри тәгдим олунуб.

«Бу республиканын әсл мирасыдыр...» «Рәсулу охујуруг» ләјиһәсинин иштиракчыларынын мүсабигә ишләрини белә гијмәтләндирдим. Дағыстан Республикасы Јазычылар Бирлијинин сәдри Марина Әһмәдова (Колубакина) деди. О, һәмчинин гејд едиб ки, бир чох видеолар сәнәт әсәридир. Онлары бир вә ја ики филмдә бирләшдирсәк јахшы оларды. Вә һәр ил сентјабр ајында гејд етдијимиз Һәмзәтов күнләриндә бу филмләр һәм телевизия каналларымызда, һәм дә федерал каналларда нүмајиш олунур. Чүнки бу, чүмһуријәтин әсл ирси, видеофилмләрдә Рәсул Һәмзәтов поезијасыдыр. Дүшүнүрәм ки, Рәсул Һәмзәтович бу ил өлкәни бирләшдирән, Дағыстаны бирләшдирән, өлкәмизин һәр јериндә вә онун һүдудларындан кәнарда-Бакыда, Дашкәнддә, Бишкекдә, зәфәрлә јүрүш едән онун поезијасына белә бир ләјиһәни вә белә мүнасибәти бөһәнәрди. Күрчүстанда Рәсул Һәмзәтовун китабынын тәгдиматына һәср олунмуш кениш тәдбир кечирилиб. Рәсул Һәмзәтовун поезијасы өлкәмизин һүдудларындан кәнарда олан халғлары бирләшдирди, дөјә Марина Әһмәдова (Колубакина) гејд едиб.

С. Сәлехова

руһунда тәрбијә етмәк мәнәви-әстетик јөнүмлү тәрбијә үсулу, шаирин мәдәнијәтини, һәјәт вә јарадычылығ јолуну тәблиғ етмәк иди». «Оху Рәсул» кампанијасынын јекунларына јекун вурулмасы чәрчивәсиндә Дағыстан Республикасы Халғ Мәчлисинин депутаты, Елм вә Тәһсил Комитәсинин сәдри Јелена Павлјученко да чыхыш едиб. О, чыхышында гејд едиб ки, Рәсул Һәмзәтовун јарады-

башладыныз вә чохлаына өз ана дилини хатырлатдыныз, унутмајын ки, онлар Дағыстан әдәбијәтины билмәлидирләр. Әслиндә бу, төкчә ушағлар үчүн дејил, бөјүкләр үчүн дә өрнәк иди», - дөјә о вургулајыб.

Әсас интригадан әввәл пәтик фасилә! «Рәсулу оху» кампанијасынын галибләрини елан етмәздән әввәл Дағыстанын кәнч шаирләринин әдәби емалатханасынын нүмајән-

тәшәккүр едиб. «Бүтүн бир ил әрзиндә ады бүтүн Дағыстанын, бүтүн өлкәмизин фәхр етдији, ады дүнјанын һәр јериндә танынан бөјүк һәмјерлимиз-Рәсул Һәмзәтович Һәмзәтова һәср едилмиш мүхтәлиф тәдбирләр кечирдик. Биз чох шадығ ки, Дағыстан өз һәјәтины вә истәдадыны республикаја вә бүтүн дүнјаја һәср етмиш белә инсанлар тәрәфиндән учалдылыр.

ГРАНТЛА ДӘСТӘКЛӘНИР

ДР Башчысы грантлары мүсабигәсинин галибләри мүәјјән едилди

Дағыстанын Башчысы Серкеј Меликов Јени ил әрәфәсиндә Дағыстан Республикасынын башчысынын грантлары мүсабигәсинин галибләринә дипломлар тәгдим етмишдир. Үмими дәјәри 26,5 милјон рубл мәбләгиндә 8 номинәсијада чари илдә 67 ән јахшы тәшәббүс сечилмишдир. Чари илин идиачылары арасында игтисадијат, мәдәнијәт вә инчәсәнәт, кәнчләр сijasәти, бәдән тәрбијәси вә идман, ичтимәи фәалијәт, күтләви информәсија васитәләри вә кичик саһибкарлығ саһәсиндә мүтәхәссисләр вар иди. Үмумиликдә експерт шурасы 246 ләјиһәјә бахмышдыр.

«Чох символикдир ки, мүхтәлиф сәһәләрдә чалышарағ, нәтичәдә үмуми мүвәфәғијәтә чеврилән гаршыја мүхтәлиф мәгсәдләр гојарағ биз јүксәк нәтичәләрә наил олуруғ. Вә елм дә, тәһсил дә, мәдәнијәт дә, јени технолокијаларынын ишләниб һазырланмасында, игтисадијатын вә социал саһә, чохла дикәр истига-мәтләрдә, шәхси наливјәтләр, истәдадлы башлангычлар нә гәдәр чох оларса бир о гәдәр бизим чәмијјәтмиз гүввәтли вә јекдилдир», - дөјә Серкеј Меликов галибләри саламлајарағ гејд етмишдир.

Грантларын чох һиссәси тәһсил, елм, техника вә инновасијаларын дөстәјинә јөнәлмишдир.

«Бизим үчүн Дағыстанда педаго-

гларын вә һами тәрбијәчиләрин ролу асағгаллығ, алимлик мәфумуна бәрәбәрдир. Гафгазда һәр бир јашлы инсан һәјәт мөвгәјләрини әнәнәви ән јахшы кејфијәтләрини өтүрән бизим үчүн һами тәрбијәчидир. Бунунла белә мәним фикримчә сүрәтлә дејишән мүасир дүнјадан һами тәрбијәчи статусу педагог статусунан јүксәкдәдир. һәр бир һами тәрбијәчи педагог ола биләр лакин һәр педагог, һәм һами тәрбијәчи, тәрбијәчи һәм педагог олмалыдыр. Онда биз тәһсилин бизим үчүн ишығылы вә јүксәк олан замана гајытмалыығ. Бу истига-мәтин дөстәјинә јөнәлдилән грантлар ушағларын дүнја көрүшүнүн, дөјәрләр системинә, нәсилләр арасында варис-

лијә, Вәтәнин тарих вә мәдәнијәтинә марағларын формалашдырылмасына јөнәлдилмишдир», дөјә Дағыстанын башчысы вургуламышдыр.

Серкеј Меликовун сөзләринә көрә Дағыстанын мүәллим вә һами тәрбијәчиләри һәгиги кишиләри, гәһрәманлары бөјүтүб тәрбијә етмиш, онлары вичданлы, чәсарәтли вә ләјигли инсанлар олмага өјрәтмишләр.

«Биз буну гәһрәманлармызын парлаг нүмунәсиндә көрүрүк. Бу күнләрдә бизим 8-чи һәмјерлимиз Тәмирлан Умарович Абуталимов јүксәк Русија Федерасијасынын Гәһрәманы адына ләјиг көрүлмүшдүр» дөјә Серкеј Меликов мисал кәтирмишдир.

О Саид Мәһәммәдов, Солтан Әзизов, һачы Ибраһимов вә Севрин Шамхалов вә дикәр дағыстанлы гәһрәманлар һагғында ләјиһә мүәллифләринә вә бу күн «Сәнк-әр шамы», «Гәһрәманларын фотолары» кими ләјиһәләр үзәриндә ишләјәнләрә тәшәккүрүнү билдирмишдир.

Республиканын ән вачиб проблемләринин һәллиндә марағлы олан вә

иштирак едән елми бирлији Дағыстанын башчысы ајрыча гејд етмишдир. Онларын арасында чохла ләјиһәләр, о чүмлөдән сујун кејфијәтинә һәср едилмиш ләјиһәләр үзәриндә ишләјән Асијат Мәһәммәдова вә Абдулһәлим Исајев вардыр.

«Јени ил әрәфәсиндә узунлуғу 32 километр тәшкил едән Черкеј-Бујнакски су көмәринин тикинтиси баша чатмышдыр. Бу узун илләр сујун олмамасы илә үзләшән 70 мин әһалиси олан Бујнакски шәһәри вә әтраф кәндләр үчүн узун мүддәтли һадисәдир. Бурахылыш-сәһманә салмағ ишләри баша чатдырылдығдан сонра јахын вахтларда бу су көмәри ачылачағдыр. Бунун апрдынча Черкеј-Маһачгала-Каспийск су көмәри ишә салыначағ вә Дағыстанда һеч бир садә инкишаф белә мүмкүн олмајан су тәһнизаты проблемләри илә мөшгүл олачағығ», - дөјә Дағыстанын башчысы гејд етди.

Серкеј Меликов Сабрина Әлијеваны, Руслан Гурбанмәһәммәдову, Рамазан

ПОНЕДЕЛЬНИК 8 ЯНВАРЯ 2024 ГОДА

7 ПЕРВЫЙ КАНАЛ

06.00 Новости.
06.10 "Подкаст.Лаб". (16+).
06.55 Х/ф "Финист - Ясный Сокол".
08.25 Х/ф "Старик Хоттабыч".
10.00 Новости.
10.15 Наше все.
11.05 "Жизнь своих". (12+).
12.00 Новости.
12.15 "Повара на колесах". (12+).
13.10 "Видели видео?".
15.10 "Буруновбезразницы". (16+).
16.20 Х/ф "Оливье". (16+).
18.00 Новости.
18.20 Легенды "Ретро FM". (12+).
21.00 "Время".
22.00 Т/с "Доктор Преображенский". (16+).
23.00 Д/ф "Вулкан Сергей параджанов". (16+).
23.40 Х/ф "Тени забытых предков". (16+).

01.35 "Подкаст.Лаб". (16+).

РОССИЯ РТР

04.30 Х/ф "Аист на крыше". (16+).
08.00 "Вести". Местное время.
08.35 "Когда все дома с Тимуром Кизяковым".
09.25 "Утренняя почта с Николаем Басковым".
10.10 "Сто к одному".
11.00 "Вести".
11.30 Международный турнир по художественной гимнастике "Небесная грация".
14.00 Х/ф "Чужая сестра". (12+).
17.50 "Песни от всей души".
Рождественское шоу А. Малахова. (12+).
20.00 "Вести".
22.00 "Вечер с Владимиром Соловьевым". (12+).
00.40 Х/ф "Кандагар". (16+).

02.30 Х/ф "Если бы я тебя любил...". (16+).

05.00 Самые шокирующие гипотезы. (16+).
06.40 Х/ф "Поездка в Америку". (12+).
08.50 Х/ф "Васаби". (16+).
10.30 Х/ф "Мой шпион". (12+).
12.30 Новости. (16+).
12.45 Х/ф "Один дома 3". (12+).
14.45 Х/ф "Пуленепробиваемый монах". (16+).
16.55 Х/ф "King's man: Начало". (16+).
19.30 Новости. (16+).
19.45 Х/ф "Kingsman: Золотое кольцо". (16+).
22.30 Х/ф "Джентльмены". (16+).
00.40 Х/ф "Туннель: Опасно

для жизни". (16+).
02.30 Х/ф "Отрыв". (16+).
03.50 Самые шокирующие гипотезы. (16+).

07.00 Однажды в России. Спецдайдже-сты-2023. (16+).
08.00 Однажды в России. Спецдайдже-сты-2023. (16+).
09.00 Т/с "Наша Russia". (16+).
09.30 Т/с "Наша Russia". (16+).
10.00 Т/с "Наша Russia". (16+).
10.30 Т/с "Наша Russia". (16+).
11.00 Т/с "Наша Russia". (16+).
11.30 Т/с "Наша Russia". (16+).
12.00 Т/с "Наша Russia". (16+).
12.30 Т/с "Наша Russia". (16+).

(16+).
13.00 Т/с "Наша Russia". (16+).
13.30 Т/с "Наша Russia". (16+).
14.00 Т/с "Наша Russia". (16+).
14.30 Т/с "Наша Russia". (16+).
15.00 Т/с "Ресторан по понятиям 2". (18+).
15.30 Т/с "Ресторан по понятиям 2". (18+).
16.00 Т/с "Ресторан по понятиям 2". (18+).
16.30 Т/с "Ресторан по понятиям 2". (18+).
17.00 Т/с "Ресторан по понятиям 2". (18+).
17.30 Т/с "Ресторан по понятиям 2". (18+).
18.00 Т/с "Ресторан по понятиям 2". (18+).
18.30 Т/с "Ресторан по понятиям 2". (18+).
19.00 Т/с "Ресторан по понятиям 2". (18+).
19.30 Т/с "Ресторан по понятиям 2". (18+).

01.35 "Подкаст.Лаб". (16+).
05.19 Спецрепортаж. (16+).
05.31,07.51,01.23 День в истории. (16+).
05.36,05.46,12.38,14.39,16.40 Интервью. (16+).
06.34,07.32,08.50,09.35,12.26,16.28 Погода 24. (16+).
10.38 5 студия. (16+).
11.10 Москва. Кремль. Путин. (16+).
13.39 В центре Азии с Робертом Францевым. (16+).
15.44,23.42 Стоп Фейк. (16+).
16.00,17.00,19.00 Факты. (16+).
18.35,21.32,04.31 Вести. Дежурная часть. (16+).
20.02,22.00,22.35 Вести с Алексеем Казаковым. (16+).
22.23 Научпоп. (16+).
00.30 Футбол России. (16+).
01.43 Городские технологии. (16+).
02.09 Вечер с Владимиром Соловьевым. (16+).

РОССИЯ 2

05.00,06.30,07.16,08.00,08.57,09.45,11.00,12.00,13.00,14.00,15.00,18.00,23.00,00.00,01.00

ВТОРНИК 9 ЯНВАРЯ 2024 ГОДА

7 ПЕРВЫЙ КАНАЛ

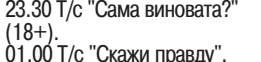
05.00 Доброе утро.
09.00 Новости.
09.20 "АнтиФейк". (16+).
10.00 "Жить здорово!" (16+).
10.50 "Информационный канал". (16+).
12.00 Новости.
12.15 "Информационный канал". (16+).
15.00 Новости.
15.15 "Давай поженимся!" (16+).
16.05 "Мужское/Женское". (16+).
17.00 "Информационный канал". (16+).
18.00 Новости.
18.30 "Информационный канал". (16+).
19.55 "Куклы наследника Тутти". (16+).
21.00 "Время".
22.00 Т/с "Доктор Преображенский". (16+).
23.00 "Большая игра". (16+).

00.00 Х/ф "Цвет граната". (12+).
01.35 "Подкаст.Лаб". (16+).
03.00 Новости.
03.05 "Подкаст.Лаб". (16+).

РОССИЯ РТР

05.00 "Утро России".
09.00 "Вести". Местное время.
09.30 "Утро России".
09.55 "О самом главном". (12+).
11.00 "Вести".
11.30 "60 минут". (12+).
14.00 "Вести".
14.30 "Вести". Местное время.
14.55 "Наши". (12+).
16.00 "Вести".
16.30 "Малахов". (16+).
17.30 "60 минут". (12+).
20.00 "Вести".
21.05 "Вести". Местное время.

21.20 Т/с "Склифосовский". (12+).
23.30 Т/с "Сама виновата?" (18+).
01.00 Т/с "Скажи правду". (12+).
03.30 Т/с "Морозова". (16+).

05.00 Самые шокирующие гипотезы. (16+).
06.00 С бодрым утром! (16+).
08.30 Новости. (16+).
09.00 Военная тайна. (16+).
11.00 Как устроен мир. (16+).
12.00 "Информационная программа 112". (16+).
12.30 Новости. (16+).
13.00 Загадки человечества. (16+).
14.00 Невероятно интересные истории. (16+).

15.00 Засекреченные списки. (16+).
16.00 "Информационная программа 112". (16+).
16.30 Новости. (16+).
17.00 Тайны Чапман. (16+).
18.00 Самые шокирующие гипотезы. (16+).
19.00 "Информационная программа 112". (16+).
19.30 Новости. (16+).
20.00 Х/ф "Бегущий человек". (16+).
22.00 Смотреть всем! (16+).
23.00 Новости. (16+).
23.30 Знаете ли вы, что? (16+).
00.30 Х/ф "Час истины".
02.30 Самые шокирующие гипотезы. (16+).
03.20 Тайны Чапман. (16+).

07.00 Однажды в России. Спецдайдже-сты-2023. (16+).

08.00 Однажды в России. Спецдайдже-сты-2023. (16+).
09.00 Т/с "Универ. Новая общага". (16+).
09.30 Т/с "Универ. Новая общага". (16+).
10.00 Т/с "Универ. Новая общага". (16+).
10.30 Т/с "Универ. Новая общага". (16+).
11.00 Т/с "Универ. Новая общага". (16+).
11.30 Т/с "Универ. Новая общага". (16+).
12.00 Т/с "Универ. Новая общага". (16+).
12.30 Т/с "Универ. Новая общага". (16+).
13.00 Т/с "Универ. Новая общага". (16+).
14.00 Т/с "Универ. Новая общага". (16+).
14.30 Т/с "Универ. Новая общага". (16+).
15.00 Т/с "Универ. Новая общага". (16+).

15.30 Т/с "Универ. Новая общага". (16+).
16.00 Т/с "Универ. Новая общага". (16+).
16.30 Т/с "Универ. Новая общага". (16+).
17.00 Т/с "Универ. Новая общага". (16+).
17.30 Т/с "Универ. Новая общага". (16+).
18.00 Т/с "Универ. Новая общага". (16+).
18.30 Т/с "Универ. Новая общага". (16+).
19.00 Т/с "Ресторан по понятиям 3". (16+).
19.30 Т/с "Ресторан по понятиям 3". (16+).
20.00 Т/с "Ресторан по понятиям 3". (16+).
20.30 Т/с "Ресторан по понятиям 3". (16+).
21.00 Х/ф "Лада Голд".
22.00 Однажды в России. (16+).
23.00 Х/ф "Беспринципные в деревне". (16+).

РОССИЯ 2

05.00,07.52,01.23 День в истории. (16+).
05.05 Парламентский час. (16+).
06.30,07.18,08.00,08.57,09.45,11.00,13.00,14.00,18.10,23.00,01.00 Новости.
06.34,07.32,08.50,09.35,12.28,16.21 Погода 24. (16+).
07.45,12.52,00.49 Инструкция. (16+).
08.32,12.40 Вести.Net. (16+).
10.38 5 студия. (16+).
13.39,15.40 Интервью. (16+).
16.00,16.33,19.00 Факты. (16+).
18.35,21.32 Вести. Дежурная часть. (16+).
20.02,22.00,22.35 Вести с Алексеем Казаковым. (16+).
22.23 Научпоп. (16+).
02.09 Вечер с Владимиром Соловьевым. (16+).

СРЕДА 10 ЯНВАРЯ 2024 ГОДА

7 ПЕРВЫЙ КАНАЛ

05.00 Доброе утро.
09.00 Новости.
09.20 "АнтиФейк". (16+).
10.00 "Жить здорово!" (16+).
10.50 "Информационный канал". (16+).
12.00 Новости.
12.15 "Информационный канал". (16+).
15.00 Новости.
15.15 "Давай поженимся!" (16+).
16.05 "Мужское/Женское". (16+).
17.00 "Информационный канал". (16+).
18.00 Вечерние новости.
18.30 "Информационный канал". (16+).
19.55 "Куклы наследника Тутти". (16+).
21.00 "Время".
22.00 Т/с "Доктор Преображенский". (16+).

ски». (16+).
23.00 "Большая игра". (16+).
00.00 Шоу Вована и Лексуса. (16+).
01.00 "Подкаст.Лаб". (16+).
01.45 "Подкаст.Лаб". (16+).
02.30 "Подкаст.Лаб". (16+).
03.00 Новости.
03.05 "Подкаст.Лаб". (16+).
03.55 "Подкаст.Лаб". (16+).

РОССИЯ РТР

05.00 "Утро России".
09.00 "Вести". Местное время.
09.30 "Утро России".
09.55 "О самом главном". (12+).
11.00 "Вести".
11.30 "60 минут". (12+).
14.00 "Вести".
14.30 "Вести". Местное время.

14.55 «Наши». (12+).
16.00 «Вести». (16+).
16.30 «Малахов». (16+).
17.30 «60 минут». (12+).
20.00 «Вести». (16+).
21.05 «Вести». Местное время.
21.20 Т/с «Тайны следствия 23». (16+).
23.30 «Вечер с Владимиром Соловьевым». (12+).
02.05 Т/с «Склифосовский». (16+).
04.05 Т/с «Морозова». (16+).

05.00 Самые шокирующие гипотезы. (16+).
06.00 С бодрым утром! (16+).
08.30 Новости. (16+).
09.00 Засекреченные списки. (16+).

11.00 Как устроен мир. (16+).
12.00 "Информационная программа 112". (16+).
12.30 Новости. (16+).
13.00 Загадки человечества. (16+).
14.00 Невероятно интересные истории. (16+).
15.00 Засекреченные списки. (16+).
16.00 "Информационная программа 112". (16+).
16.30 Новости. (16+).
17.00 Тайны Чапман. (16+).
18.00 Самые шокирующие гипотезы. (16+).
19.00 "Информационная программа 112". (16+).
19.30 Новости. (16+).
20.00 Х/ф «Заступник». (16+).
22.00 Смотреть всем! (16+).
23.00 Новости. (16+).
23.30 Загадки человечества. (16+).
00.30 Х/ф «Опасный бизнес». (18+).

02.25 Самые шокирующие гипотезы. (16+).
07.00 Однажды в России. Спецдайдже-сты-2023. (16+).
08.00 Однажды в России. Спецдайдже-сты-2023. (16+).
09.00 Однажды в России. Спецдайдже-сты-2023. (16+).
10.00 Однажды в России. Спецдайдже-сты-2023. (16+).
11.00 Т/с «СашаТаня». (16+).
11.30 Т/с «СашаТаня». (16+).
12.00 Т/с «СашаТаня». (16+).
12.30 Т/с «СашаТаня». (16+).
13.00 Т/с «СашаТаня». (16+).
13.30 Т/с «СашаТаня». (16+).
14.00 Т/с «СашаТаня». (16+).
14.30 Т/с «СашаТаня». (16+).
15.00 Т/с «СашаТаня». (16+).
15.30 Т/с «СашаТаня». (16+).
16.00 Т/с «СашаТаня». (16+).
16.30 Т/с «СашаТаня». (16+).
17.00 Т/с «СашаТаня». (16+).
17.30 Т/с «СашаТаня». (16+).

18.00 Т/с «Праздники». (16+).
18.30 Т/с «Праздники». (16+).
19.00 Т/с «Праздники». (16+).
19.30 Т/с «Букнины». (16+).
20.00 Т/с «Букнины». (16+).
20.30 Т/с «Букнины». (16+).
21.00 Т/с «Девушки с Макаровым». (16+).
21.30 Т/с «Девушки с Макаровым». (16+).
22.00 Однажды в России. (16+).
23.00 Х/ф «Свободные отношения». (16+).
01.00 Импровизация. (16+).
01.50 Импровизация. (16+).
02.40 Студия «Союз». (16+).
03.30 Студия «Союз». (16+).
05.00 Импровизация. (16+).
05.50 Импровизация. (16+).
06.40 Импровизация. (16+).

РОССИЯ 2

05.00,06.30,07.18,08.00,08.57,09.45,11.10,12.00,13.00,15.00,18.10,23.00,00.00,01.00

ЧЕТВЕРГ 11 ЯНВАРЯ 2024 ГОДА

7 ПЕРВЫЙ КАНАЛ

05.00 Доброе утро.
09.00 Новости.
09.20 "АнтиФейк". (16+).
10.00 "Жить здорово!" (16+).
10.50 "Информационный канал". (16+).
12.00 Новости.
12.15 "Информационный канал". (16+).
15.00 Новости.
15.15 "Давай поженимся!" (16+).
16.05 "Мужское/Женское". (16+).
17.00 "Информационный канал". (16+).
18.00 Новости.
18.30 "Информационный канал". (16+).
19.55 "Куклы наследника Тутти". (16+).
21.00 "Время".
22.00 Т/с "Доктор Преображенский". (16+).
23.00 "Большая игра". (16+).

00.00 Х/ф "Легенда о Сурамской крепости". (12+).
01.35 "Подкаст.Лаб". (16+).
03.00 Новости.
03.05 "Подкаст.Лаб". (16+).

РОССИЯ РТР

05.00 "Утро России".
09.00 "Вести". Местное время.
09.30 "Утро России".
09.55 "О самом главном". (12+).
11.00 "Вести".
11.30 "60 минут". (12+).
14.00 "Вести".
14.30 "Вести". Местное время.
14.55 "Наши". (12+).
16.00 "Вести".
16.30 "Малахов". (16+).
17.30 "60 минут". (12+).
20.00 "Вести".
21.05 "Вести". Местное время.
21.20 Т/с "Склифосовский". (12+).
23.30 Т/с "Сама виновата?" (18+).

00.50 Т/с "Скажи правду". (12+).
03.10 Т/с "Морозова". (16+).

05.00 Самые шокирующие гипотезы. (16+).
06.00 С бодрым утром! (16+).
08.30 Новости. (16+).
09.00 Военная тайна. (16+).
10.00 Совбез. (16+).
11.00 Как устроен мир. (16+).
12.00 "Информационная программа 112". (16+).
12.30 Новости. (16+).
13.00 Загадки человечества. (16+).
14.00 Невероятно интересные истории. (16+).
15.00 Засекреченные списки. (16+).
16.00 "Информационная программа 112". (16+).

16.30 Новости. (16+).
17.00 Тайны Чапман. (16+).
18.00 Самые шокирующие гипотезы. (16+).
19.00 "Информационная программа 112". (16+).
19.30 Новости. (16+).
20.00 Х/ф "Пуленепробиваемый монах". (16+).
22.00 Смотреть всем! (16+).
23.00 Новости. (16+).
23.30 Загадки человечества. (16+).
00.30 Х/ф "Kingsman: Золотое кольцо". (18+).
02.55 Самые шокирующие гипотезы. (16+).
03.40 Тайны Чапман. (16+).

07.00 Однажды в России. Спецдайдже-сты-2023. (16+).
08.00 Однажды в России. Спецдайдже-сты-2023. (16+).
09.00 Т/с "Универ. Новая об-

щага". (16+).
09.30 Т/с "Универ. Новая общага". (16+).
10.00 Т/с "Универ. Новая общага". (16+).
10.30 Т/с "Универ. Новая общага". (16+).
11.00 Т/с "Универ. Новая общага". (16+).
11.30 Т/с "Универ. Новая общага". (16+).
12.00 Т/с "Универ. Новая общага". (16+).
12.30 Т/с "Универ. Новая общага". (16+).
13.00 Т/с "Универ. Новая общага". (16+).
13.30 Т/с "Универ. Новая общага". (16+).
14.00 Т/с "Универ. Новая общага". (16+).
14.30 Т/с "Универ. Новая общага". (16+).
15.00 Т/с "Универ. Новая общага". (16+).
15.30 Т/с "Универ. Новая общага". (16+).
16.00 Т/с "Универ. Новая об-

щага". (16+).
16.30 Т/с "Универ. Новая общага". (16+).
17.00 Т/с "Универ. Новая общага". (16+).
17.30 Т/с "Универ. Новая общага". (16+).
18.00 Т/с "Универ. Новая общага". (16+).
18.30 Т/с "Универ. Новая общага". (16+).
19.00 Т/с "Ресторан по понятиям 3". (16+).
19.30 Т/с "Ресторан по понятиям 3". (16+).
20.00 Т/с "Ресторан по понятиям 3". (16+).
20.30 Т/с "Ресторан по понятиям 3". (16+).
21.00 Х/ф "Лада Голд". (16+).
22.00 Однажды в России. (16+).
23.00 Х/ф "Либерия: Охотники за сокровищами". (12+).
01.10 Импровизация. Команды. (16+).
02.00 Импровизация. Команды. (16+).

РОССИЯ 2

05.00,06.30,07.18,08.00,08.57,09.45,11.10,12.00,13.00,15.00,18.10,23.00,00.00,01.00

ПЯТНИЦА 12 ЯНВАРЯ 2024 ГОДА

7 ПЕРВЫЙ КАНАЛ
 05.00 Доброе утро.
 09.00 Новости.
 09.20 "АнтиФейк". (16+).
 10.00 "Жить здорово!" (16+).
 10.50 "Информационный канал". (16+).
 12.00 Новости.
 12.15 "Информационный канал". (16+).
 15.00 Новости.
 15.15 "Давай поженимся!" (16+).
 16.05 "Мужское/Женское". (16+).
 17.00 "Информационный канал". (16+).
 18.00 Новости.
 18.30 "Информационный канал". (16+).
 19.55 "Куклы наследника Тутти". (16+).
 21.00 "Время".
 22.00 Т/с "Доктор Преображенский". (16+).

РОССИЯ РТР
 23.00 "Большая игра". (16+).
 00.00 Х/ф "Ашик-Кериб". (12+).
 01.35 "Подкаст.Лаб". (16+).
 03.00 Новости.
 03.05 "Подкаст.Лаб". (16+).
 05.00 "Утро России".
 09.00 "Вести". Местное время.
 09.30 "Утро России".
 09.55 "О самом главном". (12+).
 11.00 "Вести".
 11.30 "60 минут". (12+).
 14.00 "Вести".
 14.30 "Вести". Местное время.
 14.55 "Наши". (12+).
 16.00 "Вести".
 16.30 "Малахов". (16+).
 17.30 "60 минут". (12+).
 20.00 "Вести".
 21.05 "Вести". Местное время.
 21.20 Т/с "Склифосовский". (12+).

RENTV
 23.30 Т/с "Сама виновата?" (18+).
 00.50 Т/с "Скажи правду". (12+).
 03.10 Т/с "Морозова". (16+).
 05.00 Самые шокирующие гипотезы. (16+).
 06.00 С бодрым утром! (16+).
 08.30 Новости. (16+).
 09.00 Документальный спецпроект. (16+).
 10.00 Засекреченные списки. (16+).
 11.00 Как устроен мир. (16+).
 12.00 "Информационная программа 112". (16+).
 12.30 Новости. (16+).
 13.00 Загадки человечества. (16+).
 14.00 Невероятно интересные истории. (16+).

15.00 Неизвестная история. (16+).
 16.00 "Информационная программа 112". (16+).
 16.30 Новости. (16+).
 17.00 Тайны Чапман. (16+).
 18.00 Самые шокирующие гипотезы. (16+).
 19.00 "Информационная программа 112". (16+).
 19.30 Новости. (16+).
 20.00 Х/ф "Мой шпион". (12+).
 21.55 Смотреть всем! (16+).
 23.00 Новости. (16+).
 23.30 Загадки человечества. (16+).
 00.30 Х/ф "Крепкий орешек 3: Возмездие". (16+).
 02.40 Самые шокирующие гипотезы. (16+).
 03.30 Тайны Чапман. (16+).
7 07.00 Однажды в России.

Спецдайджесты-2023. (16+).
 08.00 Однажды в России. Спецдайджесты-2023. (16+).
 10.00 Однажды в России. Спецдайджесты-2023. (16+).
 12.00 Т/с "Универ. Новая общага". (16+).
 12.30 Т/с "Универ. Новая общага". (16+).
 13.00 Т/с "Универ. Новая общага". (16+).
 13.30 Т/с "Универ. Новая общага". (16+).
 14.00 Т/с "Универ. Новая общага". (16+).
 14.30 Т/с "Универ. Новая общага". (16+).
 15.00 Т/с "Универ. Новая общага". (16+).
 15.30 Т/с "Универ. Новая общага". (16+).
 16.00 Т/с "Универ. Новая общага". (16+).
 16.30 Т/с "Универ. Новая общага". (16+).

га". (16+).
 17.00 Т/с "Универ. Новая общага". (16+).
 17.30 Т/с "Универ. Новая общага". (16+).
 18.00 Т/с "Универ. Новая общага". (16+).
 18.30 Т/с "Универ. Новая общага". (16+).
 19.00 Т/с "Ресторан по понятиям 3". (16+).
 19.30 Т/с "Ресторан по понятиям 3". (16+).
 20.00 Т/с "Ресторан по понятиям 3". (16+).
 20.30 Т/с "Ресторан по понятиям 3". (16+).
 21.00 Х/ф "Лада Голд". (16+).
 22.00 Однажды в России. (16+).
 23.00 Х/ф "Отчаянные дольщики". (16+).
 00.45 Импровизация. Команды. (16+).
 02.00 Импровизация. Команды. (16+).

РОССИЯ 2
 02.50 Студия "Союз". (16+).
 05.00,06.30,07.18,08.00,09.00,09.49,12.00,18.10,23.00,01.00 Новости.
 05.23,07.23,01.23 День в истории. (16+).
 05.34,18.35,21.32 Вести. Дежурная часть. (16+).
 06.34,07.32,08.53,09.35,16.21 Погода 24. (16+).
 07.50,00.50 Инструктура. (16+).
 08.32 Вести.Net. (16+).
 10.38 5 студия. (16+).
 11.00,16.00,16.33,19.00 Факты. (16+).
 20.02,22.00,22.35 Вести с Алексеем Казаковым. (16+).
 22.23 Научпол. (16+).
 01.44 Энергетика. (16+).
 02.09 Вечер с Владимиром Соловьевым. (16+).

СУББОТА 13 ЯНВАРЯ 2024 ГОДА

7 ПЕРВЫЙ КАНАЛ
 06.00 "Доброе утро". Суббота. (12+).
 09.00 "Умницы и умники". (12+).
 09.45 "Слово пастыря".
 10.00 Новости.
 10.15 Наше все.
 11.05 "ПроУют".
 12.00 Новости.
 12.15 "Поехали!" (12+).
 13.15 Х/ф "Старушки в снегах". (12+).
 14.55 Х/ф "Операция "С Новым годом!" (16+).
 17.05 "Угадай мелодию". (12+).
 18.00 Новости.
 18.20 "Сегодня вечером". (16+).

РОССИЯ РТР
 19.55 "Кто хочет стать миллионером?" (12+).
 21.00 "Время".
 21.35 Новогодняя ночь на Первом. 10 лет спустя. (16+).
 01.55 "Подкаст.Лаб". (16+).
 05.00 "Утро России". Суббота.
 08.00 "Вести". Местное время.
 08.20 Местное время. Суббота.
 08.35 "По секрету всему свету".
 09.00 "Формула еды". (12+).
 09.25 "Пятеро на одного".
 10.10 "Сто к одному".
 11.00 "Вести".
 11.45 "Доктор Мясников". (12+).

RENTV
 12.50 Т/с "Большие надежды". (12+).
 17.00 "Вести".
 17.50 "Привет, Андрей!" (12+).
 20.00 "Вести".
 21.20 "Аншлаг. Старый Новый год". (16+).
 00.00 Новогодний Голубой огонек-2024.
 03.10 Х/ф "Управдомша".
 05.00 Самые шокирующие гипотезы. (16+).
 07.00 С бодрым утром! (16+).
 08.30 Новости. (16+).
 09.00 Минтранс. (16+).
 10.00 Самая полезная программа. (16+).

11.00 Военная тайна. (16+).
 12.30 Новости. (16+).
 13.00 Военная тайна. (16+).
 15.00 Совбез. (16+).
 16.30 Новости. (16+).
 17.00 Документальный спецпроект. (16+).
 18.00 Засекреченные списки. (16+).
 19.00 Х/ф "Риддик". (16+).
 21.20 Х/ф "Чужой: Завет". (16+).
 23.45 Х/ф "Стартрек: Бесконечность". (16+).
 02.00 Х/ф "Кровь за кровь". (16+).
 03.40 Самые шокирующие гипотезы. (16+).
7 07.00 Однажды в России. Спецдайджесты-2023. (16+).

08.00 Однажды в России. Спецдайджесты-2023. (16+).
 08.30 Однажды в России. Спецдайджесты-2023. (16+).
 09.30 Однажды в России. Спецдайджесты-2023. (16+).
 10.30 Однажды в России. Спецдайджесты-2023. (16+).
 11.30 Битва экстрасенсов. (16+).
 12.30 Битва экстрасенсов. (16+).
 13.30 Битва экстрасенсов. (16+).
 14.30 Битва экстрасенсов. (16+).
 15.30 Битва экстрасенсов. (16+).
 16.30 Битва экстрасенсов. (16+).
 17.30 Битва экстрасенсов. (16+).

18.30 Битва экстрасенсов. (16+).
 19.30 Экстрасенсы. Реванш. (16+).
 21.00 Конфетка. Второй+.
 22.30 Женский стендап. (16+).
 23.00 Женский стендап. (16+).
 00.00 Женский стендап. (16+).
 01.00 Импровизация. Команды. (16+).
 01.55 Импровизация. Команды. (16+).
 02.40 Я тебе не верю. (16+).
 03.30 Студия "Союз". (16+).
 04.15 Студия "Союз". (16+).
 05.05 Импровизация. (16+).
 05.50 Импровизация. (16+).
 06.40 Импровизация. (16+).

РОССИЯ 2
 05.00 Новости.
 05.24 Инструктура. (16+).
 05.37 Индустрия кино. (16+).
 06.05,13.05,19.05 Расследование Эдуарда Петрова. (16+).
 07.00,08.00,09.00,11.00,12.00,14.00,15.00,16.00,17.00,20.00,21.00,22.00,23.00,00.00,1.00,02.00,03.00,04.00 Вести. (16+).
 07.05,18.20 Вести. Дежурная часть. (16+).
 08.10,14.12,00.35 Спецрепортаж. (16+).
 08.35,14.35,01.35 Погода 24. (16+).
 09.14 Двенадцать. (16+).
 10.00 Международное обозрение. (16+).
 20.35,02.10,02.35 Мобильный репортер. (16+).
 21.05,04.08 Репортаж. (16+).

ВОСКРЕСЕНЬЕ 14 ЯНВАРЯ 2024 ГОДА

7 ПЕРВЫЙ КАНАЛ
 06.00 Новости.
 06.10 "Подкаст.Лаб". (16+).
 06.55 "Играй, гармонь любимая!" (12+).
 07.40 "Часовой". (12+).
 08.10 "Здоровье". (16+).
 09.20 Национальная лотерея "Мечталлион". (12+).
 09.40 "Непутевые заметки". (12+).
 10.00 Новости.
 10.15 "Играем свадьбу!" (12+).
 11.05 "Жизнь других". (12+).
 12.00 Новости.
 12.15 "Повара на колесах". (12+).
 13.10 "Видели видео?"

РОССИЯ РТР
 14.40 Д/ф "Алексей Булдаков. "Ну вы, блин, даете!" (12+).
 15.35 Х/ф "Особенности национальной охоты в зимний период". (16+).
 17.05 "Угадай мелодию". (12+).
 18.00 Новости.
 19.00 "Лучше всех!"
 21.00 "Время".
 23.00 Т/с "Контейнер". (16+).
 00.50 "Подкаст.Лаб". (16+).
 06.20 Х/ф "Сказки Рублевского леса". (12+).
 08.00 Местное время. Воскресенье.

RENTV
 08.35 "Когда все дома с Тимуром Кизяковым".
 09.25 "Утренняя почта с Николаем Басковым".
 10.10 "Сто к одному".
 11.00 "Вести".
 11.45 "Большие перемены".
 12.50 Т/с "Большие надежды". (12+).
 17.00 "Вести".
 17.50 "Песни от всей души". (12+).
 20.00 "Вести недели".
 22.00 "Москва. Кремль. Путин".
 22.40 "Воскресный вечер с Владимиром Соловьевым". (12+).

05.00 Самые шокирующие гипотезы. (16+).
 07.00 С бодрым утром! (16+).
 08.30 Новости. (16+).
 09.00 Самая народная программа. (16+).
 09.30 Знаете ли вы, что? (16+).
 10.30 Наука и техника. (16+).
 11.30 Неизвестная история. (16+).
 12.30 Новости. (16+).
 13.00 Х/ф "Правдивая ложь". (16+).
 15.45 Х/ф "Афера Оливера Твиста". (16+).
 17.30 Х/ф "Жажда скорости". (16+).
 20.00 Х/ф "Вечные". (16+).
 23.00 Итоговая программа. (16+).

(16+).
 23.55 Самые шокирующие гипотезы. (16+).
7 07.00 Однажды в России. Спецдайджесты-2023. (16+).
 08.00 Однажды в России. Спецдайджесты-2023. (16+).
 08.30 Однажды в России. Спецдайджесты-2023. (16+).
 09.30 Однажды в России. Спецдайджесты-2023. (16+).
 10.30 Однажды в России. Спецдайджесты-2023. (16+).

11.30 Битва экстрасенсов. (16+).
 12.30 Битва экстрасенсов. (16+).
 13.30 Битва экстрасенсов. (16+).
 14.30 Битва экстрасенсов. (16+).
 15.30 Битва экстрасенсов. (16+).
 16.30 Битва экстрасенсов. (16+).
 17.30 Экстрасенсы. Реванш. (16+).
 19.00 Выжить в Самарканде. (16+).
 21.00 Шоу Воли. (16+).
 22.00 Х/ф "Последний охотник на ведьм". (16+).

РОССИЯ 2
 05.00,06.00,07.00,08.00,09.00,10.00,11.00,13.00,14.00,16.00,17.00,18.00,19.00,20.00,21.00,22.00,22.24,01.00 Вести. (16+).
 05.27,09.02,16.05,19.28 Спецрепортаж. (16+).
 06.20,11.20 Вести. Дежурная часть. (16+).
 07.05 Расследование Эдуарда Петрова. (16+).
 08.35,01.35 Мобильный репортер. (16+).
 13.10 Парламентский час. (16+).
 14.25 Неделя в городе. (16+).
 15.00 Территория смыслов. (16+).
 20.18 Вести. Наука. (16+).
 20.35 Церковь и мир. (16+).
 02.00 Москва. Кремль. Путин. (16+).

НТВ	НТВ	НТВ	НТВ	НТВ	НТВ	НТВ
05.15 Т/с «Улицы разбитых фонарей». (16+). 08.00 «Сегодня». 08.20 Х/ф «Настоятель». (16+). 10.00 «Сегодня». 10.20 Концерт «Голоса Вселенной». (12+). 12.15 Т/с «Балабол». (16+). 16.00 «Сегодня». 16.20 Т/с «Балабол». (16+). 19.00 «Сегодня». 19.25 Т/с «Бим». (16+). 22.15 Мы верим твердо в героев спорта. (12+). 23.50 Земляне. Возвращение легенды. (12+). 02.40 Т/с «Старые кадры». (16+).	05.10 Т/с «Старые кадры». (16+). 08.00 «Сегодня». 08.25 Т/с «Пес». (16+). 10.00 «Сегодня». 10.35 Т/с «Пес». (16+). 13.00 «Сегодня». 13.25 «Чрезвычайное происшествие». (16+). 14.00 Т/с «Балабол». (16+). 16.00 «Сегодня». 16.45 «ДНК». (16+). 19.00 «Сегодня». 20.00 Т/с «Бим». (16+). 23.00 «Сегодня». 23.20 Смехополис. (16+). 00.40 Т/с «Легенда Феррари». (16+). 04.40 Т/с «Агентство скрытых камер». (16+).	05.10 Т/с «Старые кадры». (16+). 08.00 «Сегодня». 08.25 Т/с «Пес». (16+). 10.00 «Сегодня». 10.35 Т/с «Пес». (16+). 13.00 «Сегодня». 13.25 «Чрезвычайное происшествие». (16+). 14.00 Т/с «Балабол». (16+). 16.00 «Сегодня». 16.45 «ДНК». (16+). 19.00 «Сегодня». 20.00 Т/с «Бим». (16+). 23.00 «Сегодня». 23.20 Смехополис. (16+). 00.45 Т/с «Легенда Феррари». (16+). 04.35 Т/с «Агентство скрытых камер». (16+).	05.10 Т/с «Старые кадры». (16+). 08.00 «Сегодня». 08.25 Т/с «Пес». (16+). 10.00 «Сегодня». 10.35 Т/с «Пес». (16+). 13.00 «Сегодня». 13.25 «Чрезвычайное происшествие». (16+). 14.00 Т/с «Балабол». (16+). 16.00 «Сегодня». 16.45 «ДНК». (16+). 19.00 «Сегодня». 20.00 Т/с «Бим». (16+). 23.00 «Сегодня». 23.20 Смехополис. (16+). 00.45 Т/с «Легенда Феррари». (16+). 04.35 Т/с «Агентство скрытых камер». (16+).	05.05 Т/с «Старые кадры». (16+). 08.00 «Сегодня». 08.25 Т/с «Пес». (16+). 10.00 «Сегодня». 10.35 Т/с «Пес». (16+). 13.00 «Сегодня». 13.25 «Чрезвычайное происшествие». (16+). 14.00 Т/с «Балабол». (16+). 16.00 «Сегодня». 16.45 «ДНК». (16+). 19.00 «Сегодня». 20.00 Т/с «Бим». (16+). 23.05 Смехополис. (16+). 00.30 Х/ф «Я - Ангина!» (16+). 03.35 Х/ф «Во веки вечные». (16+).	05.00 Д/ф «Новогодняя сказка для взрослых». (16+). 08.00 «Сегодня». 08.20 Х/ф «Тонкая штука». (16+). 10.00 «Сегодня». 10.20 «Главная дорога». (16+). 11.00 «Живая еда с С. Малоземовым». (12+). 12.00 «Основано на реальных событиях». (16+). 15.20 «Игры разума». (16+). 16.00 «Сегодня». 16.20 «Следствие вели...» (16+). 19.00 «Сегодня». 19.25 «Секрет на миллион». (16+). 21.30 «Дисотека Суперстар!» (16+).	05.50 Т/с «Старые кадры». (16+). 08.00 «Сегодня». 08.20 «У нас выигрывают!» (12+). 10.00 «Сегодня». 10.20 «Первая передача». (16+). 11.00 «Чудо техники». (12+). 11.50 «Дачный ответ». 13.00 «НашПотребНадзор». (16+). 14.00 «Однажды». (16+). 15.20 «Игры разума». (16+). 16.00 «Сегодня». 16.20 «Следствие вели...» (16+). 19.00 «Сегодня». 19.35 «Квартирник НТВ у Маргулиса». Новоселье по-новгородному. (16+). 22.45 Новогодняя «Маска». (12+).

Из чистого истока

Светлана ЛЫКОВА

Поэзия - это чистый источник, который наполняет душу глубоким смыслом, радует теплотой и искренностью, дарит светлые и возвышенные эмоции, воплощает в себе блестящие идеи, талант и вдохновение.

Все эти чувства вызывает творчество известного в Дагестане поэта, журналиста, активного участника литературного объединения "Гюлистан" Фахретдина Оруджева (Фэхрэддина Гэрибсэса), наполненное возвышенными чувствами и большим значением.

Фахретдин Набиевич Оруджев родился 14 декабря 1957 года в селении Митаги-Казмалар Дербентского района в простой многодетной семье. Ему был знаком и понятен размеренный уклад жизни и незамысловатый быт сельчан.

Ф. Оруджев с детства был очарован природой и своеобразием родного края, поэтому преданными читателями поэта

Фэхрэддин ГЭРИБСЭС
* * *

Ненастьем обожгусь и жить устану,
Израженный любовью пилигрим,
И пусть меня накажут по уставу,
Родился я таким и не изменю.

Любовью повяжу на сердце раны,
Промчится в тартарары сама грусть.
Спаситься я смог от бед неожиданных,
Не смог себя сберечь от чувств.

Гляжу на осень из окна, подавлен
Я ношей неоплаканной любви.
Спокойный вечер в Митаги миндален,
Влюбленные лепечут соловьи.

Душа крылатая, как птица,
Готова взвиться прямо в небеса.
Огонь помпезно над судьбой искрится,
Стихи склоняя о любви писать...

* * *

Похоже, что случайный ветер
Решил, плутая, погостить.
Зимой не думал я о лете,
Теперь не думаю грустить.

Над веткой в огненной оправе
Маститый, как профессионал,
Поет, не думая о славе,
Стрекоза, и сад ей - зал.

И я единственный там зритель,
В печальной чаще у любви.
Как тайн природных я любитель,
Вникаю в исповедь листвы.

ВСТРЕЧА С ПОЭТОМ

Махачкала со мной ведет игру,
В приморском парке мерзну на ветру.
Навстречу мне - Ахмедов Магомед,
Не стар пока, поэт изрядно сед.

И вспомнился, когда был молодым,
Над буйной головой спиральный дым.
Приморский парк, студенческий сезон,
Когда твой шаг любой имел резон.

Те дни, что память мудро берегла,
Глядят тут на меня из каждого угла.
И Каспий тайну мне сберег, молчит,
На ветках парка вздрогнули грачи.

В ненастном настроенье был поэт,
Был в полном наваждении от бед.
Сказал он, между прочим, между слов:
«Друзей теряю, этот мир таков:

Еременко покинул свет вчера,
И мне пора, наверное, пора...».

были его друзья, соседи, односельчане.

В годы учебы в Дербентском педагогическом училище окончательно сформировалась его жизненная и гражданская позиция как патриота и интернационалиста, литератора, педагога и наставника молодежи.

В поэзию он ворвался в самом начале 70-х годов, печатался в местной газете «Знамя коммунизма», «Комсомолец Дагестана», «Дагестанская правда», «Дагестан» и в других изданиях на азербайджанском языке.

Его творчество вобрало в себя весь спектр литературного многообразия, и с годами его поэтический талант только

У ПОРОГА НАРЫН-КАЛЫ

Моем дорогим землякам
Октаю Расулову
и Юсифу Казимову посвящаю

Гумри задумчив у ворот Баят,
И чайный дворик спозаранку дышит.
Седые камни тайны тут таят,
Певец поет о них, поэты пишут.

Сюда стремятся жажду утолить,
Людской поток приветлив и радушен.
Коль взялся сам Октай его налить,
От чая улетает равнодушие.

Пыхтит помпезно дутый самовар,
В Дербенте старом любопытны люди.
Тут свой отдельный есть в быту словарь,
Дербент, как островок без всякой смуты.

Сюда стремятся поступью судьбы,
По лестницам поднимаешься на крепость.
Как оберег, седой Баят-капы
Хранит покой и радостное небо.

Тут чай тебя разбудит и взбодрит,
Ты вникнешь в суть мугама и теснифа.
Услышишь, коль тебе не нужен гид,
Рассказы любопытного Юсифа.

Октай чай блестит в лучах зари,
Дербент в судьбе Бестужева сияет.
История с тобою говорит,
Идет беседа за стаканом чая.

О, город мой, ристалище гостей,
От крепости до самого Хазара.
А чайный дворик - годекан вестей,
Напиток от природы светозарный.

* * *

Хочу в деревню русскую попасть,
Заря ложится, где на куст рябины.
Там в окнах тишь с крестами заперлась,
Окно закрыто сеткой паутины.

Калитка заперта, и нет окрест людей,
Крапива хату обвила по кругу.
В погост слетели парой лебедей
Хозяева от хвори иль недуга.

Скамейка обветшала и грустит,
И света нет на окнах худосочных,
Кресты из досок, тут одни кресты,
Уехал сын и разлетелись дочки...

Плоды рябины, как кровинки рой,
Сгорают от стыда в багровом дыме.
Пусты дома, для кошек тут покой,
И боль домов никто уже не снимет.

крепчал и совершенствовался.

Стихи Ф. Оруджева, которые он писал на азербайджанском и русском языках, во многом биографичны, поэтому вызывают огромный интерес у самой разнообразной аудитории читателей. Тематика его произведений широка и всеобъемлюща. Она затрагивает самые тонкие струны, самые потаённые уголки души: это любовь и уважение к матери, к родному краю, жизнеописание, гражданственность, дружба, любовная лирика.

Но, несмотря на свой богатый жизненный и творческий капитал, на прекрасные, мудрые, поучительные стихи в его литературной копилке, поэт полон надежд и уверенности написать своё главное произведение, которое станет венцом его творчества, его визитной карточкой.

Недавно Фахретдин Набиевич в кругу своих коллег-журналистов отметил свой 66-й день рождения.

От имени коллег, и прежде всего, кол-

* * *

Красивый дом в заброшенном селе,
Растёт вольготно здесь чертополох,
Ушли сельчане, все стоит во мгле,
Живущих здесь обидел сильно Бог.

Останки крепости еще несет дозор,
Родник прохладой обдает с утра.
И, как птенцы, упав с подола гор,
Ушли все на равнину еще вчера...

Молчат кусты капризной ежевики,
Боярышник в селе сердит, багрян,
Детей счастливых не слышны тут крики,
Куда отсюда выгнали селян?

* * *

Все приметы осени багровы,
В листопадном дыме млеет двор.
Над садами маршем оркестровым
Осень исполняет свой дозор.

Застыдились листья все в багрянце,
Ржавчина привыкла так блестять.
Кружат листочки, как червонцы,
Что хотят все ветром улететь.

* * *

Не хворь меня дотошная свела,
Не грусть разлуки крылья обломала -
Меня терзает глаз чужих мгла,
У огнива закончилось кресало.

Не ненависть, а радость мой удел,
Как лук не выжмешь, чтоб стекали слезы.
О мести позабыл средь прочих дел,
Глядел в ночи на месяц и на звезды.

Создатель мой, оставь меня таким,
Добра родник ведь иссякать не может.
От зла вдали заняться всем благим
Молю душой об этом тебя, боже...

* * *

И кто теперь в ответе за разлад,
Ложится горе, как мешок, на плечи.
И жизнь прожить вам - не читать доклад,
Порожние толкать не дело речи.
Желанья возвращаются с тех гор,

Что в юности с пристрастием летели.
Лишь совести зачитан приговор,
Над правдою висят уже метели.
Достоинству составлен некролог,
Любовь за что, быть может, покарают.
Увял цветок, растет чертополох,
Когда-то место называлось раем.

* * *

Веков приметы ты в камнях хранишь,
И, как мудрец, стоишь ты величаво.
Ты всей людской истории тайник,
Увенчанный эпохи щедрой славой.

Дербент - мудрец, папаха - цитадель,
Забылись все дороги караванов.

лектива районной газеты "Дербентские известия" хочется ещё раз поздравить Фахретдина Набиевича с днём рождения, пожелать ему крепкого здоровья, огромного счастья, удачи и новых творческих свершений!

А нашим читателям мы предлагаем прочитать одни из лучших стихов Фэхрэддина Гэрибсэса.

Звезда над крепостью твердит звезде:
Готова здесь гореть я неустанно.

И люди шепчут от любви слова,
Идут по миру радостно хабары.
Мой город — это чудо естества,
О том твердят жемчужные магалы.

ВРЕМЯ АЗАНА

Какой простор и голос льется,
От минарета прямо вниз.
Невеста неподвижна у колодца,
С ведром стоит: застыла жизнь.
Мудрец встает, на палку опираясь,
Младенца голос в колыбели стих.
Призыв к молитве, песня пресвятая,
Душевных струн моих достиг.
В дома стекает голос веры,
И в грусть вгоняться нет причин,
Уходит вдаль сердец неверье,
Звучит Азан, давай смолчим.

У ПАМЯТНИКА ГУМРИ

Прости, поэт,
Наивный я сельчанин.
Случайно оказался у ворот.
Где ты стоишь теперь
Один в печали,
Кругом неспешно
Ждет стихов народ.
Сюда пришли себя
Лишь приукрасить,
Пришли, себя возвысить до звезды.
Баят-капы над всеми неподвластен,
Больны у многих мысли, не чисты.
Твоей строки мелодии
Внимая,
Я долго брел, тебя чтоб отыскать.
Над крепостью летит
Тревожно стая,
И веет с ветром
С крепости тоска.
Прости, поэт,
стихов твоих величие
Кому-то служит лестницей на верх.
Никто не снимет тайное обличье,
Не выдернет
Больной навечно нерв.
И я стою в застенчивом запале,
Слова мои застыли на губах.
Молчат кругом старинные магалы,
И окна, как глазища, на домах.
Мне грустно здесь,
Гумри, прости покорно,
И я горю в костре надменных строк.
Пусть памятник,
Хотя бы рукотворный,
Глядит с ворот
На солнечный восток.
К тебе пришел,
Поэт седых предгорий,
Душа полна, стихи теснятся в ряд.
Когда мы не на месте — это горе,
Как правильно в народе говорят.

Дəрбəнд мəним үрəјимдир

Дəрбəнд дејилəндə илк олараг ону севəнлəрин ағлына о кəлир. Чүнки о адынын јанында, өз доғма Дəрбəндини дашыјыр. Дүзүнү дејим, Дəрбəндин мəктəблəриндə эн чох ады чəкилən, севилən дə одур. Ибраһимхəлилова Зејнəб Шəмсəтдиновна (Зејнəб Дəрбəндли).

Декабрың 19-да Дəрбəнд шəһэр Совет Иттифагы Гəһрəманы Шəмсулла Əлијев адына 4 нəмрəли орта мəктəбдə бизим һамымызын севимлиси, шаирə Зејнəб Дəрбəндлијə һəср олунмуш јарадычылыг кечəси кечирилиб. Тəдбирин тəшкилатчысы, мəктəбин Азəрбајчан дили вə əдəбијаты мўəллими Сəлимə Исəјевə иди. Тəдбирин ачылышында Зејнəб Дəрбəндлинин һəјат вə јарадычылыгындан гыса мəлумат вериб.

«Зејнəб сəккиз јашында шеир јазмаға башлајыб, лакин онун шеирə эсл һəвəси 1997-чи илдə, 27 јашында икən јараныб. Онун илк мисрасы анасына һəср олунуб. Зејнəб Дəрбəндли Русия вə Азəрбајчан Јазычылар Бирлијинин үзвү, Азəрбајчан журналлистлəр бирлијинин үзвүдүр. О узун иллəрдир ки, Азəрбајчанда устады Нəчибə Илкинин баш редактору олдуғу «Азад Гəлəм» гəзетинин Дағыстан үзрə мўхбиридир. Чохлу фəхри фəрман, тəшəккүрнамə вə дипломлара лəјиг кəрүлүб. Онун ил китабы «Өмүр карваны» 2010-чү илин јанварында ишыг үзү кəрүб. Зејнəб Дəрбəндли һəм Дағыстанда һəм дə Азəрбајчанда һəм дə Түркијэдə јахшы таныыр. Шеирлəri гəзет вə журналларда, əдəбијат Антологијаларында дəрч олунур. Лакин шаирəнин өзүнүн дедийнə кəрə, онун эн уча вə мўһүм наилијəти онун вəтəнидə шаирə кими танынмасы вə севилмəлисидир. Азəрбајчанда тез-тез телевизия веришилрəнин вə мўхтəлиф өзүнə һəср олунан тəдбирлəрə дəвəт эдилмəsi вə севилмəsi. Зејнəб ханым тəкчə шаир кими дејил, һəм дə мўғəнни кими фəалијет

кəстəрир. Онун инсанын үрəјини охшајан мəлаһəтли сəси, ширин авазы вар.

Зејнəб Дəрбəндлинин шеирлəri һəм дə Русия халгларынын мўасир əдəбијаты Антологијаларына дахил едилиб. Гəдим Дəрбəнд шаирəни руһландыран бир шəһəрдир вə һара кетсə, руһу һəмишə Дəрбəндə чатыр. о дејир ки, һарда одурамса олум, үрəјим Дəрбəндимлəдир.

Зејнəб Дəрбəндли шаирə, мўғəнни олмағы илə бəрəбəр, о һəм дə Азəрбајчан Дəвлəт Драм Театрынын актрисасы-дыр. Зејнəб ханым шəһəрин вə

Сəлимə Исəјевə вурғулајыб.

Сонра мəктəб шакирдлəri Мəрзијə Бағырова, Мајидə Əлибəјова, Аббас һачыјев, Фатимə Дəвлəтовə, Мəдинə Чəфəровə вə Мəһəммəd-Мəһди Рамазанов шаирəнин ушағлыгында онун ушағлыгына сон гојан јағыш күнүн сəһнəсини кəстəриблəр. Зејнəб Дəрбəндли о сəһнəни кəрүб кəз јашларыны сахлаја билмəјиб.

Тəдбирдə демəк олар ки, шаирəнин јаздығы бүтүн мөвзуларə тохунулуб. Онун һəјаты, Ана, дүңја, мўəллим, Дағыстан, Азəрбајчан вə с.

Тəдбирин сонунда һəтта Шахта бабанын иштиракы белə олуб. Јени ил һəср олунмуш шеир вə маһны. Бир сəзлə шаирəнин сəзлəринə Азəрбајчанлы бəстəкар Елмир Мəдəтəглуңун бəстəлəдији бир чох маһнылар

республиканын əсас мəдəни тəдбирлəриндə фəал иштирак едир. О чох зəһмəткəш вə сənəтини севən бир ханымдыр», - дејə

шакирдлəрин ифасында сəслəниб вə мўəлифин маһнылары илə рəгс нəмрələri вə сəһнəчиклəр кəстəрмишлəр.

Јарадычылыг кечəсиндə Дəрбəнд шəһэр 4 нəмрəли орта мəктəбин директору һəјдэр Əлəкбəров, Дағыстан Азəрбајчанлы Јазычыларынын сəдри Таһир Сəлєһ, Азəрбајчан Дəвлəт Драм Театрынын директору Фирдоуси Əскəров, «Дəрбəнд» республика гəзетинин баш редактору Тəрлан Əлəкпəров вə гəзетин мəсул катиби Ајна Мəммədовə, Дəрбəнд шəһэр мəркəзлəшдирилмиш китабхана системинин директору Диана Əлијевə, Дəрбəнд Азəрбајчанлыларынын Милли-Мəдəни Мухтаријəтинин сəдри Телман һачыəлијев, Дəрбəнд ДГМШ Гадынлар Шурасынын сəдри Ајкүн Сəјидовə, мəктəбин Азəрбајчан дили мўəллими Диларə Сəјидовə, «Дəрбəнд хəбəрлəri» гəзетинин баш редактору Наида Бəширова, «һəрби шəһрəт» музєјинин баш мўтəхəссиси Күлпəri Мирзəбалајевə вə башгалары иштирак едилблəр.

лығыны гејд едиб, она кəлəчəк јарадычылыгында уғурлар вə фираванлыг, сағламлыг вə илһам дилəјən эн сəмими арзуларыны чатдырыб.

Бу тəдбирин эн кəзəл мəғамы о олуб ки, шаирəнин бундан хəбəri олмајыб. Сəлимə мўəллимə ону тəдбирə, һəмишəки кими гонаг гисминдə дəвəт едиб. Зејнəб ханым мəктəбə кəлиб, отаға кирən кими онун үчүн һазырланмыш бу мəһтəшəмлији кəрүб чаш-баш галыб. Чүнки о бүтүн бунлардан хəбəрсиз олуб. Шаирə бүтүн тəдбир боју өз һəјачанына тəəччүбүнə вə кəз јашларына һаким ола билмəјиб.

Фирдоуси Əскəров, ушағларын белə усталыгла сəһнəчиклəri ојнадығларыны кəрүб: «Мən бу күн Зејнəб ханымдан аз тəəччүблənмəдим. Мən бизим театрымыз үчүн актјорлар кəрдүм бурада. Инанырам ки, бунлар бəјүјəндə дə белə һəвəсли олачағлар». Вə Зејнəб ханымə да кəлəчəкдə уғурлар дилəјиб.

Диана Əлијевə, Күлпəri Мирзəбалајевə, Наилə Бəширова вə Телман һачыəлијев шаирəјə сонсуз, битиб түкəнмəјən илһам, јарадычылыг уғурлары арзу едилблəр.

Ајна Мəммədовə «Мəним Зејнəбим, бу күнə кими, бу зирвəјə учалана кими чох эзијəтлəр чəкиб, кəз јашлары тəkүб. Онун бу əзəблы јолларынын һəлə чох азыны билирəm, амма о бу чəтинликлəri, əзəблары адлајыб кəлиб бу күнə чатыб. Артыг Зејнəб тək дејил, ону севən минлəрлə инсан вар. Бу севкини, Зејнəб өзү газаныб. Мən Зејнəбимə илк өнчə чан сағлығы, сонра исə өз əсрарəнкиз јарадычылыгы илə даһа уча зирвələri фəтһ етмəји арзулајырам»-дејə өзү дə кəврəлиб.

Сонда һəр заман олдуғу кими Сəлимə мўəллимə дəјэрли гонағларыны чај сүфрəсинə дəвəт едиб. Биз дə Зејнəб ханымə һəјатын эн ширин пəјмəти олан сағлам вə мəнəли өмүр, јарадычылыг зирвələri арзулајырыг.

Һ.Асланов

Тəрлан Əлəкпəров Зејнəб ханымə, мўасир əдəбијатын парлаг улдузу олан Зејнəб Дəрбəндлинин гејри-ади јарадычы-

ДР Башчысы грантлары мұсабигәсинин галиблери мұәјјән едилди

7

Рамазанову социал јөнүмлү лајиһәләри үзәриндә дә дајанмышдыр. Онларын ишинин әсас мөгсәди әллилији олан шәхсләрин, социал реабилитасија мәркәзләри мәзунларынын әмәк реабилитасијасы үчүн шәраит јаратмагдыр.

«Бу инсанлар-бәзән һәр һансы бир ичтимаји просесләрин ән фәал иштиракчылары олурлар. Биз онларын никбинлијини вә дөзүмлүјүнү алгышлајырыг», дејә субъект башчысы билдирмишди.

Лајиһәләрин ичәрсиндә ана дилләринин, республика халгларынын адәт вә әнәнәләринин горунмасына, өјрәнилмәсинә вә инкишафына һәср едилмиш чохлу сајда лајиһәләр вардыр.

«Чари илдә республикамызда Валентина Ивановна Матвиенконун шәхси иштиракы илә Русијанын тарихи-мәдәни ирсинин горунмасы үзрә форум кечирилмишди. Бу өзүнәмәксус ишарәдир. Дағыстан бизим дедикләримиз һаггындакыларын кладезидир. Бизим Рәсул һәмзәтовун дүзкүн гејд етдији кими «Һәр бир халгын ләјәгәти дүнјаја гәлбини ачыб әзлүјүндә галмагдыр». О һәмишә бәлә дә етмишди. «Аул вә дүнја шаири» Илинин тәшкили вә кечирилмәсиндә көмәк кестәрдийинә көрә бурада иштирак едән

Мурад Әһмәдова тәшәккүрүмү билдирмәк истәјирәм. Сиз чәмијәтмизин мәдәни һәјатынын о гәдәр дә асан олмајана тарихи мәрһәләсиндә гырылмамасы, Рәсул һәмзәтовун пәрәстишкарларынын хүсуси илә кәнчләрин онун мүдриклијинә, истедадына, хәјрхәһглыгына, мәрдлийинә алышмасы үчүн чох иш көрүрсүнүз» дејә гејд едән Серкеј Меликов Дағыстан Јазычылар Иттифагынын 90 вә шаирин 100 илијинә һәср едилмиш «Әдәбијәтин зирвәләрин» ишинин гејд етмишди. Һәмин күн диплом аланлар арасында Рәсул

Һәмзәтовун јарадычылығына һәср едилмиш лајиһәләри олан Мурад Мәһәммәдов вә Санијат Абакарова, Фатимә Мухамедова, әчдадлармызын ирсинин сахланылмасына өз ишини һәср етмиш Мәрјәм Камилова, КВХ тутулмуш ушаглар вә Хүсуси һәрби Әмәлијат иштиракчылары ушаглары вә башгалары үчүн турист сәфәрләринин тәшкили һаггында дүшүнән Рамазан Рамазанов вә башгалары вар иди.

«Дағыстан Республикасы Башчысынын грантыны алмаг бөјүк шәрәф вә мәһсулијәтдир. Лакин башлычысы-өзүнүн даһа

да реализә едилмәси, сизин елми вә јарадычылығы потенсиалынызын ашкар едилмәси үчүн бу стимулдур. Әминәм ки, бәләдә олачагдыр. Бүтүн лајиһәләр јахын вахтларда реализә едиләчәкдир. Онларын һамысы вачиб вә өзү өзлүјүндә тәләб олунандыр. Кәлән илин әрәфәсиндә биз јени сәдләр мұәјјән едирик. Онлардан ән вачиб Хүсуси һәрби Әмәлијат да гәләбә, үмуми дүшмәнчилијә гаршы, о чүмләдән бизим гәдим әнәнәләримизин горунмасы уғрунда мұбаризәдир. Әкәр биз онлары горумасаг һеч вахт бу күн Дағыстанда олан вә Вәтәнмизин бир чох рекионлары әсас кими көтүрән халгларын достлуғу һеч вахт олмајачаг. Кәлән илдә биз бүтүн, о чүмләдән мәдәнијәт вә инчәсәнәт саһәсиндә ки, бүтүн бизим ахтарышлармызы мүтләг давам етдирәчәјик. Бундан башга кәлән ил Дағыстанын инкишаф стратегијасына мұвафиг олараг вачиб итгисади гәрарлар или олачагдыр. Бәдән тәрбијәси вә идманын инкишафы, бизим ушаглармызын сағлам һәјәт тәрзинә чәлб едилмәси гырагда галмајачагдыр», дејә рекион башчысы гејд етмишди.

Дағыстан Республикасынын Башчысынын сајтында галибләрин там сијаһысы дәрч едилмишди.

М.Сејидов

Садәлик көзәлликдир

Еј оғул, бил ки, адәми бикар,
Хүшк олан одунду, лајиги нар.
Буну биздән дејибләр әгдәм:
Сәнәти олмајан дејил адәм.
Пуч олуб дөвләтин кетсә дә вајә,
Јәнә сәнәтдир әлдә сәрмајә.

(Сејид Әзим Ширвани)

Садәлик көзәлликдир. Вә бу көзәллијин ичиндә һәјатын бүтүн бојалары, нахышлары вар. Садәлик һеч дә адиллик демәк дејилди. Садәликдә ади бахышларла көрүб, дејә билмәдидимиз о гәдәр дәјәрли вә инсани кејфијәтләр вар ки, кәл көрәсән. Јапонлар садәлијин мүдрикләдән хәбәр вердијини сөйләјирләр. Мәнчә бу гәдим вә мәдәни халг бәлә дүшүнәндә һеч дә јанылмыр.

Садәлик һәм дә керчәк һәгигәт демәкдир. Чүнки, бу керчәкликдә нә вар, һәр шеј көз өнүндәдир, көрүнүр. Садәчә олараг буну көрмәк ләзимдыр.

Һәмишә бөјүкләрдән ешитмиш ки, пешә сечиминдә вә аилә гуранда сечими дүзкүн етмәлисән. Чүнки өмрүн боју бу икиси һәр ан сәнилә олачаг. Буна көрә дә инсан кәрәк пешә сечиминдә чох сөйләтәли олсун. Сечдији пешәни севсин, пешәсинә севиб кәлсин.

Пешә сечими инсанын һәјатында вердији ән әһәмијәтли гәрарлардан биридир. Пешә тәкчә пул газанмаг, доланмаг мөгсәди илә сечилмир, бәлкә бунлардан да әһәмијәтлиси өзүнү ифадә етмәк, өзүнү доғрултмаг үчүн сечилди.

Азәр Мәрданов Дәрбәнд шәһәриндә анадан олмушдур. О, кешмәкешли һәјәт јолу кечиб. Атасы Фәрһад кишинин мәсләһәти илә чәкмәчи сәнәтини өјрәниб. Артыг 20 илдән артыгдыр ки, бу пешә илә мәшғул олур. Бу инсан садә пешәси илә фәхр едир вә бу сәнәтин јашамасы үчүн әлиндән кәләни әсиркәмир. Шәһәрмизин В.И. Ленин адына күчәдә (3 сајлы орта мәктәбин јанында) јерләшән емалятханасында нормал ишләмәси үчүн һәр чүр шәраит јарадыб. Бурда гејд етмәк јеринә дүшәрдики, 15-20 ил бундан әввәл Дәрбәнд шәһәриндә чохлу сајда ајаггабы тәмири үчүн емалятханалар, ајаггабы тәмизләмәк үчүн

көшкәләр, папагчылар дүканлары мөвчуд олдуғу һалда, инди шәһәрмиздә бәлә халга хидмәт көстәрән объектләрини сајы олдуғу чох аздыр, демәк оларки, артыг итмәк үзрәдир. Азәр кими кәнчләрин улу бабаларымыздан бизә мирас галмыш бәлә вачиб пешәләрин дирчәлдирилмәсиндә иштиракыны јалныз алгышламаг олар.

Азәр һәм дә мусигинин бөјүк алудәчисидир. Тәбиәти үрәкдән семир. һәјәтда инсанлығы, дүзлүјә, һагга, әдаләтә бөјүк өнәм верир. Пулун, тәмтәрағын јашамаг үчүн чох да вачиб олмадығыны вурғулајыр. Мусигинин инсан һәјатында тутдуғу јери дәгиг анлајан Азәр һәмишә иш көрдүјү вә бекар вахтларында мусиги динләмәји семир. Бир Дәрбәндли кими муғам бөјүк һөрмәт бәсләјир. Бу өлмәз сәнәтин вурғуну олан Азәр, бөјүк муғам устасы Алим Гасымову динләмәкдән дојмур, јорулмур...

Азәр ајаггабы тәмир едәндә санки чәкичлә дә мусиги сәдалары алтында вурур. Јадымдадыр, бир дәфә она ајаггабы тәмир етдирдим. Радиода маһны охунурду

(сәһв етмирәмсә, истедадлы ханәндә Көнүл Хасыјева “Хатырла мәни” маһнысыны ифа едирди) Азәр ајаггабыны сөкәндә, тикәндә, кичик мисмары чәкичлә вуранда додагалты зүмзүмә едирди. Чәкичи мусигинин сәдалары алтында елә вурурду ки, санки мусигилә нәфәс алырды. Вә сонда маһнынын сон аккорду илә Азәрин ахырынчы зәрбәси елә үст-үстә дүшдү ки, тәәччүб мәни бүрүдү...

Азәр емалятханасында әкдији күл дибчәкләринин гајғысыны чәкир, вахтлы-вахтында сулајыр, онларын назы илә әмәлли-башлы ојнајыр. Бура баханда динчәлир вә зөвг алырсан. Дүшүнүрсән, доғру фикирдир ки, һәрә бир күл әксә, дүнјамыз јашыл дон кејинәр, әтрафа баханда адамын көзләри севиңәр.

Азәрин бир гәрибә хүсусијәти дә вар. Садәлијиндән доған бу али һисс она иш вахты һәр заман һаким кәсилди. О, ишинә вичданла јанашыр, көрдүјү иши сәлигә вә кејфијәтлә көрүр. Марағлы будур ки, о, мүштәри илә һеч вахт пул, гүјмәт һагда сөһбәт етмир, данышмыр. Нә версән, бәрәкәт дејир. Өзүнүн чох заман пула ештијачы олса да, бу садә, тәвазәкар, әсл инсан имкан дахилиндә адамларла көмәк әлини узадыр. Көрдүјү ишин мугабалиндә мүштәриләр һәр нә версәләр сағ олун, Аллаһ разы олсун дејир.

Адам чох заман пешәси илә таныныр. Чүнки ону бу пешәјә саһиб олмаға әгидәси, мәнәвијәти, әхлағы сәсләјир. Вә вичданынын сәсинә гулаг асан, садә әмәк адамы пешәсини севдији кими, дүнјамызы, инсанлары да семир. Мәкәр јашамаг үчүн ләзим олан ән бөјүк дәјәрләрдән бири елә бу дејилми? Чәкмәчи ишләјән Елдара уғурлар арзулајыр, бу кенишүрәкли садә пешә адамына сағ ол дејирди. Чүнки пешәси кими, онун да һәјәтда әсас вәзифәси кимләрә исә көмәк едиб, әлиндән тутмаг, ештијачларынын өдәнилмәсиндә бир уста кими бөјүк әмәји вар. Вә Азәрин дә башгаларыны севиңдирдији кими, өзүнүн дә севиңмәјә һаггы вар.

Ишин аванд олсун, Азәр!

Рүстәм БӘҢЛҮЛЗАДӘ,
РФ журналистләр Иттифагынын үзвү.

Утерянный водительское удостоверение № 0526196895 от 25.03.2016 г. на имя Маграмова Кудрата Маллаевича Тимура, считать недействительным.

Баш редактор
Т.Г. ӘЛӘКПӘРОВМәсул катиб
А.Һ.МӘММӘДОВАШәбә редакторлары:
К.Г.БАБАЈЕВА
Р.М. МУСАЈЕВМүхбирләр:
М.СЕЈИДОВ
С. МАМАЈЕВ
Б. ПИРМӘНӘММӘДОВ
С. САЛӘНОВА
Һ.АСЛАНОВРЕДАКЦИЈАНЫН
ВӘ НӘШРИЈАТЫН
ҮНВАНЫ:

368600, Дағыстан

Республикасы,

Дәрбәнд шәһәри,

Ленин күчәси, 37

www.derbend.ru

(E-mail: gazetaderbend@mail.ru)

Телефонлар: баш

редактор 89894856030,

үмуми шәбә 89604204987

«Типография-М» ММЧ-дә
чап едилиб.

Индекс 368600

Мәтбәәнин үнваны

Дәрбәнд шәһәри,

С.Гурбанов күчәси, 25

Телефон: 4-50-76

Гәзетин чапынын
кејфијәти барәдә
мәтбәәјә мүрачиәт едә
биләрсиниз.Рабитә, информасија тех-
нолокијалары вә күтләви
коммуникасијалар саһәсиндә
нәзарәт үзрә
Федерал хидмәт
(Роскомнадзор).Күтләви информасија васитә-
ләринин гејдијәти һаггында
ШәһадәтнамәДР үзрә рабитә, информасија
технолокијалары вә Күтләви
коммуникасијалар саһәсиндә
нәзарәт үзрә Федерал хидмәт
идарәси.

ПИ № ТУ05-00428

21.05.2019 г.

Материалларда кәдән факт-
лар үчүн мұәллифләр мөсулиј-
јәт дашыјырлар. Мұәллифләр-
ин мөвгеји илә редаксиянын
мөвгеји ујғун кәлмәјә биләр.

4.1. 2024.

Фактики олараг 9.30
Саат 10.00Тираж 2000
Сиф. №